

6.1 Asmens jausmų ir bendruomenės papročių konfliktas

Asmens jausmai ir bendruomenės papročiai labai dažnai susikerta dėl luomų skirtumų, religinių pažiūrų ar kitų nusistatymų, kurie gali trukdyti dviejų žmonių jausmams. Tikriausiai visi esate skaitę neapsakomai gražią Viljamo Šekspyro meilės tragediją „Romeo ir Džiuljeta“, kurioje aprašyta nuoširdi, tyra, bet uždrausta meilės istorija. Jaunuoliai dėl savo šeimų nesantaikos negalėjo atvirai mylėti vienas kito, būti kartu, tad ryžosi drastiškiems veiksams, kad išsaugotų savo meilę. Patys nenorėdami ir negalvodami apie pasekmes, kad išsaugotų savo jausmus, imasi gudrybės, tačiau neapgalvoti sprendimai juos abu pražudo. Romeo ir Džiuljetos mirtis suvienija besipykstantias šeimas, kurios supranta, kad būtent jų nusistatymas ir kivirčiai privedė jaunuolius prie tokios nelaimingos ir skaudžios pabaigos.

Nelaimingos meilės istorijų yra lietuvių poetų kūrinuose. Vienas tokių rašytojų, kuris savo eilėraščiuose aprašė nelaimingos meilės istoriją, yra Jonas Aistis. Tikroji pavardė Aleksandravičius, tarpukariu pasirašinėjo Kossu-Aleksandravičius, Kuosa-Aleksandriškis) – XX a. trečiajame–ketvirtajame dešimtmetyje iškilusios neoromantikų kartos poetas, dėl nekintančios lyrinės tonacijos ir jautraus, asmeniško santykio su aplinka vadintas lietuviškuoju „Liūdnojo Veido riteriu“. Jo eilėraščiuose dera atvira emocija ir subtili intelektualinė kultūra, balansuojama tarp eilėraščio – išpažinties ir žaidimo kaukėmis, gausu estetizuotos pasakos bruožų ir nuovargio, nerimo, tragiško susidūrimo su kasdienybe ženklų. Jo poezijoje labai svarbus netikėtumo efektas, paradoksas, ekspresyvus vaizdas, praskaidrinantis pilko gamtovaizdžio monotoniją.

Skaitydami „Baladė – 3“ eilėraščių, pamatysite, kad jame susilieja romantika, nuoširdumas ir ironija. Eilėraštis yra sukurtas kaip asmeninių jausmų ir prisiminimų raiška. Lyrinis subjektas žino, kad meilė gali būti graži, tačiau kartais ir labai skaudi. Eilėraštyje jaunuolių keliai išsiskiria ir lieka tik prisiminimai apie kadaise patirtą stiprų meilės jausmą. Jaučiama, kad lyrinis subjektas yra vyresnis negu jo mylima moteris, tad ir meilė nėra galima, nes visuomenės nusistatymas ir papročiai neleido jiems būti kartu.

www.saltiniai.info

1. Plačiau pasidomėkite Jono Aisčio biografija ir parenkite pranešimą.

6.1 Asmens jausmų ir bendruomenės papročių konfliktas

Baladė

3.

ŽINAU, kad meilė kaip pavasario dvelkimas,
Kad meilė kaip audra.
Nesotus ja, bet atminimuose
Kažkas yra.

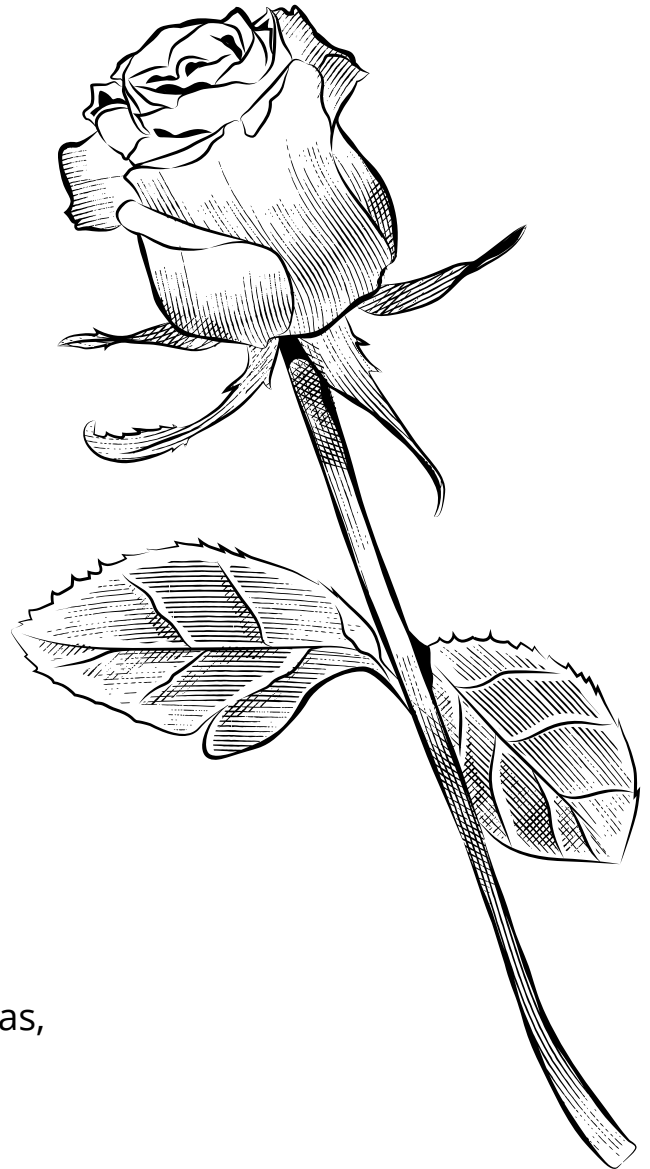
Atsimenu: ir akys, kaip rugiagėlės,
Ir ilgamakrė, ir plaukai...
Kaip valkiojaus kieman, lyg koks padegėlis,
Kaip alpo akys – alkani vilkai.

Išvaikščiojom laukus, lyg vėjai, –
Kalbėjo ji tik „taip“ ir „ne“.
Rugiagėlės, dangus ir akys jos vienaip žydėjo,
O dienos bėgo, kaip sapne.

Sakiau, kad meilė kaip pavasario dvelkimas,
Kad meilė kaip audra...
O ji – kad meilės niekur nesutiko ir nežino,
Kokia jinai yra.

Trys metai. Vėl sėdėjau prie klojimo.
Atėjo ji. Kaitra. –
Gerai sakei, kad meilė kaip pavasario dvelkimas,
Kad meilė kaip audra...

Menu: ji daug, ilgai kalbėjo;
Menu, lyg girtas, lyg sapne.
Ir akys, ir dangus rugiagėlėm žydėjo,
Tik nesupratau aš jos, kaip ji kadais manęs...

6.1 Asmens jausmų ir bendruomenės papročių konfliktas

Eilėraščio analizė

1. Apie ką šis eilėraštis? Įvardykite šio eilėraščio temą.

2. Apibūdinkite eilėraščio lyrinį subjektą. Koks jis yra? Ką jaučia, išgyvena?

3. Savais žodžiais parašykite, ką pirmoje strofoje žino lyrinis subjektas.

4. Pirmoje strofoje raskite du palyginimus. Su kuo lyginama meilė? Kaip mano-te, kodėl?

5. Ką lyrinis subjektas atsimena? Kaip jo prisiminimai yra apibūdinami?

6. Antroje strofoje raskite du palyginimus ir vieną metaforą. Pakomentuokite šias meninės raiškos priemones.

Palyginimai _____

Metafora _____

7. Koks yra lyrinis subjektas trečioje strofoje? Kaip jis prisimena dienas, kai buvo kartu su savo mylimąja?

8. Ką ketvirtoje strofoje sakė lyrinis subjektas, o ką – jo mylimoji? Iš kokių žodžių galima suprasti, kad lyrinis subjektas daugiau žino apie meilę? Ką tai pasako apie jų nelaimingos meilės istoriją?

6.1 Asmens jausmų ir bendruomenės papročių konfliktas

9. Po kiek metų susitinka lyrinis subjektas su savo mylimąja? Pasidomėkite, ką lietuvių tautosakoje reiškia skaičius 3.

10. Kaip manote, kas kalba penktoje strofoje? Kokius žodžius patvirtina? Kodėl?

11. Kokia meninės raiškos priemonė kartojasi šioje strofoje? Raskite ją ir išrašykite.

12. Ką lyrinis subjektas mena paskutiniame eilėraščio posme?

13. Kaip lyrinis subjektas apibūdina savo būseną praeityje? Raskite palyginimus ir juos išrašykite.

14. Ką reiškia paskutinė eilėraščio eilutė: „Tik nesupratau aš jos, kaip ji kadais manęs...“?

